

OBSAH

Poděkování.....	11
Seznam zkratk.....	13
Seznam obrázků.....	15
Seznam tabulek.....	17
Úvod.....	19
1. kapitola – Hlavní rysy kapitalismu.....	23
1.1 Odraž různých přístupů ke kapitalismu v literatuře.....	23
1.2 Politicko-filozofické základy kapitalismu.....	25
1.3 Kapitalismus a svoboda.....	26
1.4 Kapitalismus a vznik ekonomických institucí.....	27
2. kapitola – Modely alternativ společenských systémů.....	29
2.1 Moc a její tři domény.....	29
2.2 Alternativy společenských systémů a kritéria jejich hodnocení.....	30
2.2.1 Kritéria hodnocení společenských alternativ.....	31
2.2.1.1 Žádoucnost.....	31
2.2.1.2 Dosažitelnost.....	32
2.2.2 Alternativy společenských systémů.....	32
2.2.2.1 Neživotoschopné alternativy.....	33
2.2.2.2 Životoschopné alternativy.....	34
2.3 Dosažitelné alternativy společenských systémů.....	34
2.4 Rámcové systémové modely alternativ společenských systémů.....	35
2.4.1 Demokratický kapitalismus.....	37
2.4.2 Autoritářský kapitalismus.....	38
2.4.3 Státní socialismus.....	39
3. kapitola – Typologie současného kapitalismu.....	41
3.1 Typy kapitalismu v literatuře a úskalí při jejich formulaci.....	41
3.1.1 Úskalí při formulaci typů.....	41
3.1.2 Duální typologie kapitalismu podle Halla a Soskice.....	42
3.2 Dva teoretické modely kapitalismu podle Halla a Soskice.....	43
3.3 Model liberálně tržní ekonomiky.....	44
3.4 Model koordinované tržní ekonomiky.....	48
3.5 Komparace klíčových indikátorů ve dvou modelech kapitalistických ekonomik.....	53
3.6 Neduální přístupy v typologii kapitalismu.....	56
3.7 Realita v typologii kapitalismu.....	59
3.8 Demokratický kapitalismus.....	59
3.9 Autoritářský kapitalismus.....	61

4. kapitola – Variantní modely současných kapitalistických ekonomik	64
4.1 Dimenze a indikátory pro varianty kapitalismu	64
4.2 Anglosaský kapitalismus	66
4.2.1 Úvod	66
4.2.2 Základní charakteristika anglosaských zemí	67
4.2.3 Základní charakteristika modelu	67
4.2.4 Stát a trh veřejných služeb	69
4.2.4.1 Státní účast v konkurenčním modelu	69
4.2.4.2 Model sociálního státu	69
4.2.4.3 Boj s chudobou a sociální exkluzí	72
4.2.5 Firmy a trh výrobků a služeb	74
4.2.5.1 Formy podnikání	75
4.2.5.2 Správa korporací	76
4.2.6 Lidé a trh práce	77
4.2.6.1 Politika trhu práce	78
4.2.6.2 Kolektivní systémy vyjednávání	80
4.2.6.3 Odborné vzdělávání	82
4.2.7 Finance a trh financí	84
4.2.7.1 Bankovní systémy	84
4.2.7.2 Kapitálové trhy	86
4.2.8 Úspěchy a kritika anglosaského modelu	87
4.3 Německý kapitalismus	90
4.3.1 Úvod	90
4.3.2 Základní charakteristika Německa	90
4.3.3 Základní charakteristika německého modelu	92
4.3.4 Stát a trh veřejných služeb	93
4.3.4.1 Německý model sociálního státu	94
4.3.4.2 Boj proti chudobě a sociálnímu vylučování	95
4.3.5 Firmy a trh výrobků a služeb	96
4.3.5.1 Formy podnikání	96
4.3.5.2 Správa korporací	97
4.3.5.3 Mezifiremní vztahy	98
4.3.6 Lidé a trh práce	99
4.3.6.1 Politika zaměstnanosti	99
4.3.6.2 Systém vyjednávání	101
4.3.6.3 Systém vzdělávání	101
4.3.7 Finance a trh financí	102
4.3.7.1 Bankovní systém	102
4.3.7.2 Kapitálový trh	103
4.3.8 Úspěchy a kritika německého modelu	104
4.4 Severský kapitalismus	104
4.4.1 Úvod	104

4.4.2	Základní charakteristika severských zemí.	105
4.4.3	Základní charakteristika severského modelu.	106
4.4.4	Stát a trh veřejných služeb.	107
4.4.4.1	Severský model sociálního státu.	107
4.4.4.2	Boj proti chudobě a sociálnímu vylučování.	108
4.4.5	Firmy a trh výrobků a služeb.	109
4.4.5.1	Formy podnikání.	109
4.4.5.2	Správa korporací.	109
4.4.6	Lidé a trh práce.	111
4.4.6.1	Míra participace a nezaměstnanost.	112
4.4.6.2	Aktivní politika trhu práce.	112
4.4.6.3	Kolektivní systémy vyjednávání.	113
4.4.7	Finance a trh financí.	113
4.4.7.1	Bankovní systém.	114
4.4.7.2	Kapitálový trh.	114
4.4.8	Úspěchy a kritika severského modelu kapitalismu.	115
4.5	Středozevní kapitalismus.	116
4.5.1	Úvod.	116
4.5.2	Základní charakteristika středozevních zemí.	117
4.5.3	Základní charakteristika modelu.	120
4.5.4	Stát a trh veřejných služeb.	122
4.5.4.1	Základní charakteristika trhu veřejných služeb.	122
4.5.4.2	Model sociálního státu.	123
4.5.4.3	Boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení.	125
4.5.5	Firmy a trh výrobků a služeb.	126
4.5.5.1	Formy podnikání.	126
4.5.5.2	Správa korporací.	127
4.5.6	Lidé a trh práce.	130
4.5.6.1	Politika trhu práce.	131
4.5.6.2	Odborné vzdělávání.	132
4.5.7	Finance a finanční trh.	134
4.5.7.1	Základní charakteristika finančního systému.	134
4.5.7.2	Kapitálové trhy ve středozevních zemích.	137
4.5.8	Úspěchy a kritika středozevního modelu kapitalismu.	140
4.6	Východoasijský kapitalismus.	141
4.6.1	Úvod.	141
4.6.2	Základní charakteristika východoasijských zemí.	142
4.6.3	Základní charakteristika modelu.	144
4.6.4	Stát a trh veřejných služeb.	147
4.6.4.1	Sociální stát a omezování chudoby.	148
4.6.5	Firmy a trh výrobků a služeb.	150
4.6.5.1	Formy podnikání.	150
4.6.5.2	Správa korporací.	152

4.6.6	Lidé a trh práce	158
4.6.6.1	Míra participace a zaměstnanosti	158
4.6.6.2	Podpora v nezaměstnanosti	159
4.6.6.3	Systém zaměstnanosti	160
4.6.6.4	Kolektivní systémy vyjednávání	162
4.6.6.5	Odborné vzdělávání	162
4.6.7	Finance a trh financí	163
4.6.7.1	Bankovní systém	164
4.6.7.2	Kapitálové trhy	165
4.7	Čínský kapitalismus	168
4.7.1	Úvod	168
4.7.2	Základní charakteristika Číny	169
4.7.3	Základní charakteristika modelu	170
4.7.4	Stát a trh veřejných služeb	171
4.7.4.1	Ekonomické plánování	171
4.7.4.2	Čínský model sociálního státu	172
4.7.4.3	Boj proti chudobě a sociálnímu vylučování	173
4.7.5	Firmy a trh výrobků a služeb	174
4.7.5.1	Typy vlastnictví	174
4.7.5.2	Formy podnikání	175
4.7.5.3	Správa korporací	176
4.7.6	Lidé a trh práce	177
4.7.6.1	Míra participace a zaměstnanosti	178
4.7.6.2	Kolektivní systémy vyjednávání	179
4.7.6.3	Odborné vzdělávání	180
4.7.7	Finance a trh financí	181
4.7.7.1	Bankovní systém	181
4.7.7.2	Kapitálový trh	182
4.8	Komparace modelů současného kapitalismu	184
4.8.1	Metodická východiska zkoumání problematiky	184
4.8.2	Využití komparativního přístupu u modelů současného kapitalismu	185
4.8.3	Metodický postup komparativní analýzy	186
4.8.4	Základní parametry komparace	187
4.9	Závěr k modelům současného kapitalismu	205
5.	kapitola – Kritika současného kapitalismu	207
5.1	Antikapitalistická mentalita	207
5.1.1	Úvodní myšlenky	207
5.1.2	Mentalita v Československu po listopadu 1989	207
5.1.3	Výsledky průzkumu z roku 2020	208
5.1.4	Co přinesl kapitalismus	211
5.1.5	Příčiny antikapitalistické mentality	212
5.1.5.1	Sociální příčiny	212

5.1.5.2	Psychologické příčiny	214
5.1.5.3	Ekonomické příčiny	215
5.1.5.4	Institucionální příčiny	217
5.1.5.5	Ideologické příčiny	217
5.1.6	Antikapitalistické strategie	218
5.2	Omyly a kritiky odpůrců kapitalismu	221
5.2.1	Hlavní témata kritiky kapitalismu	221
5.2.2	Metodický postup zpracování jednotlivých témat	222
5.3	Chudoba a nerovnost	223
5.3.1	Teoretická východiska	223
5.3.1.1	Teoretická východiska k chudobě	223
5.3.1.2	Teoretická východiska k nerovnosti mezi lidmi	225
5.3.1.3	Teoretická východiska k nerovnosti mezi zeměmi	231
5.3.2	Kritika kapitalismu k chudobě a nerovnosti	234
5.3.2.1	Argumenty kritiků kapitalismu k chudobě	235
5.3.2.2	Argumenty kritiků kapitalismu k nerovnosti mezi lidmi	237
5.3.2.3	Argumenty kritiků kapitalismu k nerovnosti mezi zeměmi	240
5.3.3	Fakta a důkazy	241
5.3.3.1	Globální situace v chudobě a nerovnosti	241
5.3.3.2	Fakta a důkazy k chudobě	243
5.3.3.3	Fakta a důkazy k nerovnosti mezi lidmi	246
5.3.3.4	Fakta a důkazy k nerovnosti mezi zeměmi	247
5.3.4	Obhajoba kapitalismu k chudobě a nerovnosti	249
5.3.4.1	Argumenty k chudobě	249
5.3.4.2	Argumenty k nerovnosti mezi lidmi	252
5.3.4.3	Argumenty k nerovnosti mezi zeměmi	256
5.3.5	Dílčí závěr	261
5.4	Rozkvět a štěstí lidí	262
5.4.1	Teoretická východiska	263
5.4.2	Kritika kapitalismu z hlediska rozkvětu a štěstí lidí	267
5.4.3	Fakta a důkazy	270
5.4.4	Argumenty k rozkvětu a štěstí lidí	273
5.4.5	Dílčí závěr	277
5.5	Politická dominance bohatých	277
5.5.1	Teoretická východiska	278
5.5.1.1	Politický kapitalismus	278
5.5.1.2	Oligarchie	280
5.5.2	Kritika současného kapitalismu z hlediska politické dominance bohatých	282
5.5.3	Fakta a důkazy	285
5.5.4	Argumenty k politické dominanci bohatých	289

5.5.5	Dílčí závěr	292
5.6	Konzumerismus	293
5.6.1	Teoretická podstata konzumerismu	293
5.6.2	Kritika konzumerismu – záměr, nebo nepochopení?	296
5.6.3	Konzumerismus – nové pohledy	301
5.6.4	Dílčí závěr	304
5.7	Životní prostředí	304
5.7.1	Teoretická východiska	305
5.7.2	Kritika kapitalismu v otázkách životního prostředí	307
5.7.3	Fakta a důkazy k životnímu prostředí	309
5.7.4	Udržitelný rozvoj?	311
5.7.5	Dílčí závěr	313
6.	kapitola – Společenské alternativy	314
6.1	Úvod	314
6.2	Teoretické principy socialismu	315
6.3	Uskutečňovaná forma socialismu v jednotlivých zemích se socialistickým režimem	317
6.3.1	Přechodná etapa budování socialismu	317
6.3.2	Uskutečněné experimenty komunistických režimů ve faktech ..	318
6.3.3	Hospodářská realita	319
6.3.4	Politická realita	320
6.3.5	Nemožnost uskutečnění socialismu	321
6.3.6	Zhroucení komunistických režimů	321
6.3.7	Apologeti a obdivovatelé komunismu	323
6.3.8	Demokratický socialismus	324
6.4	Dílčí závěr	325
7.	kapitola – Budoucnost kapitalismu	326
7.1	Úvod	326
7.2	Odras problematiky v literatuře	326
7.3	Východiska a výzvy pro budoucnost kapitalismu	329
7.3.1	Vývoj po druhé světové válce	329
7.3.2	Převaha, síla a odolnost demokratického kapitalismu	331
7.3.3	Absence životaschopné alternativy	332
7.3.4	Sebedestrukce Západu	332
7.3.5	Zelená dohoda	333
7.3.6	Masová migrace do Evropy	333
7.3.7	Krize sociálního státu	334
7.3.8	Nárůst válečných konfliktů	335
7.3.9	Antizápad	335
7.3.10	Oslabování Spojených států v roli globálního vůdce	336
7.3.11	Vynoření Číny mezi největší ekonomiky světa	336
7.3.12	Umělá inteligence	337
7.4	Trendy vývoje světa	337

7.5	Scénáře budoucnosti kapitalismu.	341
7.5.1	Koexistence demokratického kapitalismu, autoritářského kapitalismu a nekapitalistických systémů.	342
7.5.2	Ovládnutí světa demokratickým kapitalismem a transformace autoritářského kapitalismu na demokratický ...	344
7.5.3	Ovládnutí světa autoritářským kapitalismem a postupný úpadek demokratického kapitalismu a Západu	345
Summary		348
Závěr		350
Přílohy		352
Literatura		428
O autorovi		440
Věcný rejstřík.		441